

De moed om samen gemeente te zijn

Handelingen 4:32-5:11

De groep mensen die het geloof had aanvaard, leefde **eendrachtig** samen. Geen van hen beschouwde zijn bezittingen als zijn persoonlijk eigendom, want ze hadden **alles gemeenschappelijk**.³³ De apostelen bleven **met grote kracht getuigen van de opstanding van de Heer Jezus**, en God begunstigde allen rijkelijk.³⁴ **Niemand onder hen leed enig gebrek**: wie een stuk grond of een huis bezat, verkocht het, bracht de opbrengst naar de apostelen³⁵ en legde die aan hun voeten neer, waarna het geld naar behoefte onder de gelovigen werd verdeeld.

³⁶Een van hen was Josef, een Leviet uit Cyprus, die van de apostelen de bijnaam Barnabas had gekregen, wat in onze taal ‘zoon van de vertroosting’ betekent.³⁷ Hij bezat een akker, die hij verkocht, waarna hij het geld naar de apostelen bracht.

⁵¹Een zekere Ananias verkocht samen met zijn vrouw Saffira eveneens een stuk grond,² maar hield een deel van de opbrengst achter – ook zijn vrouw wist daarvan – en bracht de rest van het geld naar de apostelen.³ Maar Petrus zei: ‘Ananias, waarom heb je je door Satan laten misleiden en heb je de heilige Geest bedrogen door een deel van de opbrengst van het stuk grond achter te houden?’⁴ Je had het immers niet hoeven te verkopen, en nu je het wel verkocht hebt, had je met de opbrengst toch kunnen doen wat je wilde? Wat heeft je bezielde om je zo te gedragen? Niet de mensen heb je bedrogen, maar God zelf.’⁵ Bij het horen van deze woorden viel Ananias neer en stierf, en iedereen wie dit ter ore kwam schrok hevig.⁶ Enkele jongemannen wikkelden hem in een lijkwade, droegen hem naar buiten en begroeven hem.

⁷Ongeveer drie uur later kwam zijn vrouw binnen, die niet wist wat er gebeurd was.⁸ Petrus vroeg haar: ‘Zeg me, heb je het stuk grond voor dit bedrag verkocht?’ Ze antwoordde: ‘Ja, voor dit bedrag.’⁹ Daarop zei Petrus: ‘Hoe heb je durven besluiten om de Geest van de Heer te trotseren? Kijk, degenen die je man begraven hebben staan voor de deur, en ze zullen ook jou naar je graf dragen.’¹⁰ Onmiddellijk viel ze voor zijn voeten neer en stierf. Toen de jongemannen binnenkwamen, troffen ze haar dood aan. Ze droegen haar naar buiten en begroeven haar bij haar man.¹¹ De hele gemeente en allen die hiervan hoorden, werden door grote schrik bevangen.

Het verhaal van Ananias en Saffira is niet onbekend. En ook niet bemind. Ik heb er een paar dagen over gedaan om te weten of ik het vandaag, met de gemeentevergadering op het oog, zou laten staan of wegknippen.

Ananias en Saffira roepen weerstand op. Niet deze twee personages, zoals in de tijd waarin het geschreven werd, maar de reactie van ... onze God... ?

Hoe wordt er in onze samenleving gereageerd als mensen... frauderen? Gaat het daarover in onze tekst. Kaouakibitoestanden? Of wat speelt er eigenlijk? Waarover gaat het hier?

Twee mensen gaven zeer veel, maar ze gaven niet alles...
Als dat de moraal van het verhaal is, dan kan gelijk de hele Olijftak in rook opgaan...

Een oppervlakkige lezing brengt ons niet verder en geeft ons als gemeente ook geen perspectief.

En dit na het prachtige eerste deel, mensen die Jezus volgden, met heel hun hart, vervuld van de geest, vol ijver, één, samen één, niets en niemand kwam daartussen...

Als werktitel voor vandaag koos ik “de moed om samen gemeente te zijn”.
Misschien mocht er ook bij: “de moed om de bijbel grondig te lezen”.

De passage die voorgelezen werd bestaat uit drie stukken: de eerste gemeente, eenheid/alles delen – het voorbeeld van Joses/Jozef – het verhaal van Ananias en Saffira.

Het stukje dat het minst gekend is, is dat van Jozef. Jozef, die door de apostelen de naam Barnabas had gekregen. Zoon van de profetie (Bar-naviya) of zoon der vertroosting, zoals de tekst aangeeft.

Het is niet goed gekend en nochtans hetzelfde verhaal als dat van Ananias en Saffira. Het gaat over grond verkopen en de opbrengst aan de voeten van Jezus' leerlingen van leggen. In letterlijke bewoordingen komen deze zaken in beide verhalen terug.

Maar het verhaal van Jozef is korter en minder spectaculair, zo lijkt het wel. Het wordt voorgesteld als passend in wat daar gaande was. Tussen haakjes: het wàs spectaculair !! Kun je je voorstellen dat mensen alles, alles, alles verkopen om het aan de gemeenschap te schenken, om het onder de leden te verdelen, naar ieders behoefte? – Dan moet je begeistert zijn!

Dat van Ananias en Saffira, daar vallen twee doden op drie uur tijd, dat is pas nieuws. Dat wordt lang en breeduit verhaald.

Het zijn spiegelverhalen. Ze leggen elkaar uit, door elkaars tegenover te zijn.

Eerst Jozef, de Cyprioot.

De Belg en de Nederlander ... ze zijn verknocht aan hun stukje grond. Dat was ook zo met Cyprioten, zoals Josef of Barnabas, want een vreemdeling had in Israël in principe geen grond. De grond van het beloofde land was verdeeld onder de twaalf stammen en behoorde aan God toe. Ha! Zit hierin al een hint? Wil de eerste gemeente, die het oude testament bestudeert – want er was nog geen nieuw... het beter gaan doen?

Het is al zeer bijzonder dat deze mens een stuk grond bezit. Nog eigenaardiger wordt het, wanneer we er acht op slaan dat hij een Leviet is. De Levieten hielpen de priesters in de tempel en leefden van offers. Zij hadden geen recht op eigen grond...

Dat werpt een ander licht op deze Jozef... Hij laat zich inspireren door het enthousiasme van die eerste gemeente, door de geestkracht om alles over te hebben voor God... En niet de schijnnaam Leviet te dragen... en ondertussen toch voor de zekerheid een lap grond in bezit te houden.

Hij volgt de richtlijnen van de Ene God. Hij blijft niet zitten in zijn comfortabele positie, maar staat op, werd zo door het paaslicht beschenen, dat hij kon opstaan, verkopen en afgeven.

De gemeente van Jezus bestaat niet uit heiligen. Ze bestaat uit mensen die inzien dat er iets mis is in hun leven.

Geloven is zien, zien wie je bent als mens, zien dat je mens bent, zoals een ander.

Iedereen heeft situaties die hij niet goed aanpakt, gewoonten die niet stroken met normen en waarden van de samenleving, of van zijn eigen levensbeschouwing of botsen met zijn eigen principes. De mensen die naar de kerk gaan of die zich christen noemen, zijn niet beter dan anderen. Maar iemand die Jezus echt wil volgen, is zich ervan bewust dat hij de zaken niet allemaal op een rijtje heeft. En waar mogelijk probeert hij er iets aan te doen om in het reine te komen.

- Dat is helaas niet onze reputatie – hoe vaak horen we niet hoe schijnheilig mensen in de kerk wel zijn – gelukkig gaat dat dan altijd over andere kerken... Het is een zeer interessant gegeven, het spanningsveld tussen nederige mens zijn met fouten en dat beseffen enerzijds en

geconfronteerd worden met mensen die een kerk vol heiligen verwachten, datgene waar je eigenlijk toch wel naar streeft...

Ach wij, allemaal mensen in hetzelfde schuitje, in hetzelfde scheepje dat kerk heet. Wij, dringend op weg naar een beter leven, elke dag weer opnieuw. Ik niet meer en niet minder dan jij... en dat met alle hobbels die te nemen zijn.

Maar wat een pracht van een verhaal is dat van Jozef! Want regelmatig loopt het goed, raakt de geest ons aan en slagen we erin iets te veranderen. Het verhaal van Jozef is ook getuige van de aanwezigheid van een goede geest, een heilige geest!

Dé reden waarom de eerste gemeente zo één is, is de vervulling met de Heilige Geest. In verrassend veel gesprekken met mensen van de Olijftak hebben we 't gehad over de Geest. Mensen hebben het best wel eens moeilijk met Jezus als zoon van God, als wonderdoener, als opgestane. Maar de Geest, die ervaren velen tijdens de kerkdienst of tijdens een ontmoeting met God in Zijn woord. Zo'n ervaring van de Geest verrukt, verheugt je hart. Je bent tot meer bereid dan gewoonlijk. Je bent ook bereid je iets te laten zeggen. Je bent geïnspireerd om iets te doen, ja zelfs om iets te veranderen.

De eerdere verzen in hoofdstuk 2 gaan over Pinksteren en over de redevoering van Petrus, geheel vervuld van de Geest. Vol van de Geest. Petrus verkondigt een weg van nieuw leven en ontzettend veel mensen worden daardoor in vuur en vlam gezet.

En het is die Geest die de eerste gemeente eendrachtig samenbrengt.

Mensen waren gedreven en zetten zich in met hart en ziel, onder andere door aan zichzelf te werken en zich voor de gemeenschap, voor de gemeente in te zetten. De preken waren ook vurig, gebracht door de apostelen en hun charisma, met grote kracht getuigden ze van de opstanding. De mens is een vallend wezen. Struikelend over zaken die hij niet ziet zitten, strompelend over de stoppelakker van het leven, wegzinkend in het moeras dat je moraal naar beneden zuigt, om van de uitschuiers op het gladde ijs niet te spreken of van mee- en tegenwind. De apostelen weten dat. Ze staan midden in de storm. Er wordt de gemeente niet veel rust gegund; het wordt haar niet gegund om te bestaan of te groeien. Maar de apostelen spreken en prediken over opstanding, over de opening van het graf, over het licht dat het donker binnenkomt, over het leven dat opstaat uit de dood en dat de zonde overwint. Wat een mooi voorbeeld is het verhaal van Jozef, die Barnabas wordt genoemd en die mee die opstanding en die overwinning vormgeeft.

Des te spijtiger is dat dubbele verhaal van Ananias en Saffira!

Derde keer, goed keer, zegt men, dat komt misschien zelfs uit te bijbel, maar het geldt niet voor dit verhaal. De derde keer dat er geld aan de voeten van de apostelen wordt gelegd, is er bedrog in het spel.

Het verhaal is wat dubbel. Ananias geeft wel, maar tegelijk is er iets niet goed.

In het boek Handelingen komt de naam Ananias tien keer voor, verspreid over drie verschillende figuren. Vijf keer in een positief daglicht, vijf keer in een negatief. Je moet kiezen, Ananias en er is geen tussenweg, ook al wil je dat zo graag!

De andere negatieve Ananias geeft ons de sleutel tot het verstaan van ons verhaal. Hij is hogepriester, bijzonder figuur, want zo hooggeacht, dat men een oogje dichtkneep voor zijn corrupte praktijken – El Kaouakibi's zijn er in alle tijden. Deze Ananias gebruikte zijn persoonlijke bezittingen om in de gunst te komen van hogere politici. Hij liet voor datzelfde doel zelfs de tienden van de tempel verdwijnen, die het leefgeld uitmaakten van de gewone priesters. We zien deze hogepriester in een rechtszaak met Paulus, waarbij hij Paulus op de mond laat slaan (!). Paulus verwijt hem voor witgeschildeerde muur. Dat is een beeldspraak die Jezus ook gebruikt, maar dan iets duidelijker: (Mt. 23:27): Schriftgeleerden en farizeeën, u bent als witgepleisterde graven, vanbuiten mooi, maar vanbinnen zijn ze vol doodsbeenderen en onreinheid, vanbuiten rechtvaardig, maar vanbinnen vol huichelarij en wetteloosheid.

Zie je waar het over gaat? Zie je de parallel? Zie je dat het bij Ananias en Saffira niet gaat over een deel afstaan of alles afstaan? Het gaat over schijnheiligheid! Doen alsof je alles geeft, terwijl je een deel achterhoudt!

Het was zo mooi, al die mensen die zoveel van zichzelf gaven, alles wat ze hadden verkochten en aan de gemeente gaven, zozeer dat er niemand was die behoeftig was. De vervulling van psalm 23: het ontbreekt mij aan niets.

Je ziet het gebeuren, al dat geven en je wil erbij horen. Je wil dat mensen van jou ook zeggen: En die, hij heeft ook meegedaan!

Je ziet dat bij benefietevenementen ook vaak. De één gaat voor de ander niet onderdoen. Het is goeie reclame, dat je voor het goede doel geven kunt.

Ananias en Saffira verkopen ook hun grond. Zij brengen ook een deel daarvan naar de gemeente. En dat was goed... maar over het andere deel geen woord...

Hun gedachtegang kunnen we raden: als dit communistische experiment foutloopt, hebben we nog iets achter de hand... Zij vertrouwden niet op de

Heer, maar lieten uitschijnen van wel! Ze liepen niet op de weg die naar het leven leidde. Ergens onderweg sloegen ze een andere weg in.

Ze krijgen dan ook een serieuze ondervraging: Ananias, waarom heb je je door Satan laten misleiden en heb je de heilige Geest bedrogen? Heb je gestolen van God? Hoezo gestolen van God... Ja, zo kan het ook worden uitgelegd: Als je doet alsof je alles aan God geeft, dan zeg je: al wat ik heb, is van God, en vervolgens neem je een deel voor jezelf...

In het Oude Testament hebben we ook voorbeelden (Jozua 7) waarbij mensen zich vergrijpen aan zaken die voor God apart gezet waren, alsof iemand de avondmaalswijn die al op de tafel staat zou opdrinken... Dat is stelen van God!

Het past niet in de geest van de gemeente.

Het botst met de Heilige Geest.

De Heilige Geest wil nieuw leven brengen, leven in God – dat is de letterlijke vertaling van enthousiasme. We kunnen elkaar aansteken om oprechte mensen te zijn tegenover elkaar, om elkaar als mens te zien en te beseffen dat wij zelf ook van die echte mensen zijn. Dat is een vrucht van de geest die samenbindt, die die eenheid creëert.

Toen de duif de olijftak naar de ark terugbracht, was dat een teken van het nieuwe leven. Kom uit de ark, die tijd is voorbij. Kom naar buiten en leef écht. Leef in de Geest, ja ook daar is de duif symbool van.

Laten we de moed bijeenrapen om op die manier samen écht gemeente te zijn, gemeente in de Heilige Geest, elkaar te vertellen wat er echt in ons omgaat, daarbij niets achter te houden. Onze gaven vrij en blij in te zetten, zonder daarbij iets achter te houden, onze creativiteit inzetten om om te zien naar elkaar en naar de mensen die het nodig hebben.

Ik wens ons als gemeente toe, dat wij gesterkt door die Geest, straks weer samen mogen groeien, op de plek die ons toegewezen is, in de kapel en ver daarbuiten.